

Kusznia Klauia, Firllej Ewelina, Janiszewska Mariola, Konarska Jagoda, Kustra Paulina, Barańska Agnieszka. Needs and ways to meet them by adolescents during adolescence. Journal of Education, Health and Sport. 2017;7(8):894-906. eISSN 2391-8306. DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.995619> <http://ojs.ukw.edu.pl/index.php/johs/article/view/4861>

The journal has had 7 points in Ministry of Science and Higher Education parametric evaluation. Part B item 1223 (26.01.2017).
1223 Journal of Education, Health and Sport eISSN 2391-8306 7

© The Authors 2017;

This article is published with open access at Licensee Open Journal Systems of Kazimierz Wielki University in Bydgoszcz, Poland

Open Access. This article is distributed under the terms of the Creative Commons Attribution Noncommercial License which permits any noncommercial use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original author(s) and source are credited. This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License

(<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

This is an open access article licensed under the terms of the Creative Commons Attribution Non Commercial License (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>) which permits unrestricted, non commercial use, distribution and reproduction in any medium, provided the work is properly cited.

The authors declare that there is no conflict of interests regarding the publication of this paper.

Received: 05.08.2017. Revised: 10.08.2017. Accepted: 31.08.2017.

Potrzeby oraz sposoby ich zaspokajania przez młodzież w okresie adolescencji

Needs and ways to meet them by adolescents during adolescence

**Klauia Kusznia¹, Ewelina Firllej², Mariola Janiszewska², Jagoda Konarska¹,
Paulina Kustra¹, Agnieszka Barańska³**

**¹Studenckie Koło Naukowe przy Zakładzie Informatyki i Statystyki Medycznej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie**

²Katedra Zdrowia Publicznego Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

³Zakład Informatyki i Statystyki Medycznej Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

**¹Student Scientific Group at the Department of Informatics and Medical Statistics of the
Medical University of Lublin**

²Department of Public Health of Medical University of Lublin

³Department of Informatics and Medical Statistics of Medical University of Lublin

Streszczenie

Wprowadzenie. Potrzeby człowieka wynikają z jego uwarunkowań biologicznych i psychicznych. Każda jednostka ze względu na swoją indywidualność generuje odmienne potrzeby. Szczególnie w okresie dorastania człowiek intensywniej odczuwa własne pragnienia. Pęd życia prowadzi go ku dorosłości oraz uniezależnienia od rodziców. Powoduje

to chęć poznawania świata, ludzi oraz eksperymentowania. Młode osoby charakteryzuje impulsywność; szybkie i nieprzemyślane decyzje oraz zachowania ryzykowne.

Cel. Celem pracy było ukazanie potrzeb oraz sposobów ich zaspokajania przez młodzież w wieku adolescencji.

Podsumowanie. Potrzeby człowieka są różnorodne podobnie jak sposoby ich zaspokajania. Zaspokojenie potrzeb jest niezwykle istotne w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Niezaspokojone potrzeby wpływają negatywnie na codzienne funkcjonowanie jednostki. W sytuacji, w której młode osoby nie są w stanie poradzić sobie z poczuciem braku, podświadomie motywują się do zapełnienia pustki. Budowanie hierarchii potrzeb u każdego człowieka przybiera inną formę, bowiem to czego ludziom brak zależy od ich poziomu inteligencji, wykształcenia, doświadczeń życiowych, środowiska, sytuacji rodzinnej czy materialnej. Istotne jest prowadzenie badań na temat potrzeb młodzieży oraz sposobów ich zaspokajania w okresie adolescencji, aby jak najlepiej wspierać młode osoby w realizacji własnych celów życiowych.

Słowa kluczowe: okres dorastania, młodzież, hierarchia potrzeb

Summary

Introduction. The needs of man derive from his biological and psychological conditioning. Each unit, due to its individuality, generates different needs. Especially in adolescence, a person feels more strongly about his or her own desires. The drive of life leads him towards adulthood and independence from parents. This causes the desire to get to know the world, people and experiment. Young people are characterized by impulsiveness; quick and ill-considered decisions and risky behaviors.

Target. The aim of the work was to show the needs and ways of satisfying them by youth in adolescence.

Summary. The needs of man are varied as well as the ways of satisfying them. Satisfaction of needs is extremely important in the proper functioning of man. Unmet needs have a negative impact on the daily functioning of the individual. In a situation in which young people are unable to cope with a sense of lack, they are subconsciously motivated to fill emptiness. Building the hierarchy of needs for each person takes on a different form, because what people lack depends on their level of intelligence, education, life experiences, environment, family and material situation. It is important to conduct research on the needs of adolescents

and how they can be met during adolescence in order to best support young people in achieving their own adult goals.

Keywords: adolescence, youth, need, hierarchy of needs

Wprowadzenie

Wiek adolescencji wiąże się z rozwojem intelektualnym, kształtowaniem postaw jednostki oraz realizacją nowych ról społecznych [1]. W związku z szybkimi zmianami w psychice młodych ludzi, istotne jest rozpatrywanie oraz definiowanie potrzeb związanych z wiekiem dorastania [2]. Potrzeby człowieka wynikają z jego uwarunkowań biologicznych i psychicznych. Każda jednostka ze względu na swoją indywidualność generuje odmienne potrzeby. Szczególnie w okresie dorastania człowiek intensywniej odczuwa własne pragnienia. Pęd życia prowadzi go ku dorosłości oraz uniezależnienia od rodziców. Powoduje to chęć poznawania świata, ludzi, eksperymentowania oraz bycia wyjątkowym. Potrzeby wieku adolescencji są bardzo istotne. Młode osoby w wieku gimnazjalnym będą miały inne potrzeby niż osoby w wieku licealnym. Wynika to z faktu odmiennej pozycji środowiskowej, materialnej, intelektualnej oraz innych warunków życia młodzieży.

Pięć głównych grup potrzeb człowieka to: potrzeba bezpieczeństwa, samorealizacji, uznania, przynależności oraz najbardziej podstawowe potrzeby fizjologiczne. Pomimo tego, że młodzież tak samo jak osoby dorosłe czy dzieci odczuwa stan braku, inaczej wygląda u nich umiejętność przekształcania potrzeb w działanie. Osoby młode charakteryzuje impulsywność, często szybkie i nieprzemyślane decyzje oraz zachowania ryzykowne [3]. Dlatego istotne jest prowadzenie badań na temat potrzeb młodzieży oraz sposobów ich zaspokajania, aby poznać najważniejsze potrzeby osób młodych i wspierać ich w realizacji celów życiowych.

Cel pracy

Celem pracy było ukazanie potrzeb oraz sposobów ich zaspokajania przez młodzież w wieku adolescencji.

1. Definicja potrzeby

Wg uniwersalnego słownika języka polskiego potrzeba w mowie potocznej określana jest dwiema rangami. Pierwsza z nich opisuje potrzebę jako sytuację, kiedy człowiek odczuwa brak lub niedostatek, z kolei druga występuje w znaczeniu przedmiotowym jako brak czegoś lub kogoś [4].

Stanisław Gerstmann określił potrzebę jako stan organizmu człowieka, który wywołany jest brakiem czegoś, co jest dla jego istnienia ważne oraz niekiedy konieczne do życia i rozwoju. Jednak by ją zaspokoić musi poczynić wszelkie działania w celu likwidacji niedosytu [5].

Potrzeba – charakter systemowy i funkcjonalny

Mnogość oraz wieloznaczność definicji „potrzeba” sprawiło, że trudnością stało się opracowanie jednej z nich, która byłaby akceptowana przez naukowców wszystkich dyscyplin. Nieobecność koncepcji potrzeb w naukach społecznych takich jak socjologii czy pedagogice sprawiło, że opis pojęcia często ma charakter psychologiczny. Jednak coraz częściej odchodzi się od postaci psychologicznej na rzecz form funkcjonalnych opisów, a co za tym idzie również systemowych.

Przykładem definicji potrzeby o charakterze systemowym jest ta sformułowana przez W. Wiśniewskiego. Wg niego potrzeba to sytuacja, w której w związku z funkcjonowaniem człowieka w społeczeństwie lub jego sytuacją życiową odczuwa on obowiązek jej zaspokojenia. Jednak w momencie zaspokojenia tego pragnienia jednostka czuje się zobowiązana do pozostania w stanie nasylenia. Innym opisem pojęcia jest postrzeganie potrzeby jako cechy systemu; człowieka, którego warunkiem prawidłowego funkcjonowania jest brak zakłóconego pożądanego stanu otoczenia. Dzięki ujęciu definicji w ramy systemowe możliwe stało się stworzenie takiej hierarchii potrzeb, której brak zaspokojenia wpływa na człowieka w wieloraki sposób np. brak zaspokojenia pragnienia powoduje odczuwanie stanu nienasylenia, co prowadzi do zniszczenia jednostki lub zaburza jej prawidłowe funkcjonowanie i rozwój.

Z kolei ujęcie potrzeby w ramy funkcjonalne oznacza postrzeganie jej jako charakterystycznej dla danej jednostki reakcji na zaburzenie funkcjonowania otoczenia, które ma wpływ na prawidłową pracę organizmu ludzkiego. Istotnym elementem tej reakcji jest fakt, iż człowiek posiada wrodzoną umiejętność przeciwdziałania tym zaburzeniom, która ze względu na pochodzenie oraz odmienną kulturę jednostek przybiera różną formę. Zaburzenie

to może naruszać wartości społeczne człowieka lub wpłynąć negatywnie na realizację wyznaczonych przez niego celów.

Koncepcja funkcjonalna i systemowa definicji potrzeby ukazuje, że wpływ na jej redukcję ma zmiana otoczenia jednostki, adaptacja do nowych warunków życia oraz całkowita eliminacja źródła potrzeb [6].

Potrzeba – definicje socjologów

Analizując definicję potrzeby oraz szukając odpowiedzi na pytanie czym ona jest, stwierdza się, że definiowanie tego pojęcia w poszczególnych dyscyplinach naukowych jest podobne, jednak występują w nim pewne rozbieżności. Dlatego polski socjolog Tomasz Kocowski stwierdził, że występują cztery podejścia charakteryzujące pojęcie potrzeby: psychocentryczne, socjocentryczne, biocentryczne oraz ekocentryczne.

Podejście psychocentryczne

Psychologia jako dyscyplina, która najszerszej zajmowała się pojęciem potrzeb wyodrębniła w swej literaturze kilka ich wymiarów:

- stan braku – oznacza niedostatek czegoś co jest człowiekowi niezbędne do prawidłowego funkcjonowania,
- stan organizmu wywołany brakiem czegoś – odczuwanie przez człowieka silnej chęci zaspokojenia określonego przez siebie niedostatku,
- siła motywująca – jako brak czegoś lub kogoś motywujący jednostkę do zaspokojenia poczucia niedostatku,
- interakcja człowieka ze środowiskiem – określająca potrzebę niezbędności materii biologicznej oraz wszystkiego co jest potrzebne do funkcjonowania człowieka w społeczeństwie, np. potrzeba współistnienia ze zwierzętami,
- czynnik konieczny do prawidłowego funkcjonowania człowieka – pojmowanie potrzeby jako posiadanie lub operowanie tymi elementami, które są niezastąpione podczas pracy procesów życiowych, np. potrzeba spożywania posiłków.

Podejście socjocentryczne

Prace pochodzące z dziedzin takich jak socjologia czy psychologia mówią o rolach rozwoju kulturowego jako o czynniku, który ma wpływ na kształtowanie się potrzeb człowieka. Traktują one jednostkę jako element oraz wytwór stosunków międzyludzkich

i kultury, a jej potrzeby jako wtórną określonych społecznie wymagań. Podstawą tych przesłanek jest pojmowanie osoby jako jednostki należącej do danej zbiorowości społecznej, która swoje potrzeby realizuje biorąc pod uwagę pragnienia całego zbioru jednostek, niekiedy uniemożliwiając swój indywidualny rozwój. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania przez jednostkę potrzeb biologicznych a potrzeby psychiczne traktowane są jako społeczne [6].

Podejście biocentryczne

Traktowanie podejścia biocentrycznego jako opisu potrzeby wywodzi się z dziedzin fizjologii i medycyny. Definiują ją one jako wynik uwarunkowań osobniczych i gatunkowych, czyli poprzez podstawowe potrzeby człowieka natury fizjologicznej: odżywianie, oddychanie czy rozmnażanie. Wynikiem tej koncepcji jest zepchnięcie do marginesu potrzeb psychologicznych czy socjologicznych jednostki.

Podejście ekocentryczne

Potrzeby człowieka definiowane są również w odniesieniu do takiej dziedziny jak ekonomia. Interpretuje ona potrzebę jako podstawową część człowieka, która kształtuje jego zachowanie jako nabywcy. Istotnym wskaźnikiem określającym rangę tego ujęcia jest sytuacja popytu na rynku. Podejście to jest często krytykowane przez psychologów i pedagogów ze względu na chęć osiągnięcia przez ekonomistów korzyści, które będą natychmiastowe; lokalne i ilościowe. Powoduje to przełożenie korzyści nad efekty oraz eliminuje długofalowy i miarodajny jakościowo wymiar. Wszakże nie jest możliwy przekład wartości pedagogicznych na ekonomiczne bez jednoznacznej szkody dla człowieka czy społeczeństwa.

2. Koncepcje rodzajów potrzeb

Najpopularniejsze koncepcje mówiące o klasyfikacji potrzeb pochodzą z dziedziny psychologii, jednak opierają się one również na pedagogice. Obecnie istnieje wiele podziałów pojęcia, a najważniejsze z nich mówią o niezbędności wyodrębnienia poszczególnych potrzeb lub tylko określonych grup oraz kryteriach ich podziału ze względu na charakter oraz wagę [6].

Koncepcja Henry'ego A. Murraya

Murray wyodrębnił koncepcję opisującą potrzebę w relacji z osobowością człowieka. Według tej teorii zachowanie oraz działanie człowieka zależne jest od sił wewnętrznych do

których należą popędy, instynkty i dążenia. Rozróżnia się dwie grupy popędów: pierwotne oraz wtórne. Do pierwotnych należą podstawowe siły wrodzone człowieka, czyli intencja zdobycia pożywienia, popęd seksualny, kontakt ze światem czy unikanie bólu. Z kolei wtórne to takie, które powstały w wyniku procesu socjalizacji, czyli potrzeby bezpieczeństwa (np. izolacja w związku z zagrożeniem), potrzeby społeczne (np. miłość, przynależność do zbiorowości) oraz potrzeby indywidualne, które wiążą się z jednostką (potrzeba uznania, potrzeba poznawania świata). Fundamentem zgromadzonych na ten temat dokumentów i badań był wniosek, iż człowiek zazwyczaj nie jest świadom wyróżnionych potrzeb oraz dąży do ich zaspokojenia nie znając powodów swojej motywacji [7].

Koncepcja Abrahama H. Maslowa

Koncepcja hierarchii potrzeb opracowana przez Abrahama H. Maslowa jest jedną z najbardziej znanych teorii w literaturze przedmiotu. Wyróżnił on 5 głównych rodzajów potrzeb. Zgodnie z jego tezą potrzeby powinny być zaspokajane według ustalonej kolejności, a mianowicie początkowo realizować należy potrzeby niższego rzędu po to by „utorować drogę” potrzebom wyższego rzędu [8].

Maslow opisał pięć grup potrzeb, które uszeregował od najważniejszych, najbardziej podstawowych niezbędnych dla człowieka, do mniej ważnych, które mają charakter drugorzędny:

- Fizjologiczne – potrzeby, które w teorii motywacji zajmują fundamentalne miejsce ze względu na ich charakter; są niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania i życia człowieka. Zależne są od homeostazy jednostki, pojawiają się zazwyczaj w momencie braku konkretnego składnika lub czynnika koniecznego do przeżycia. Przykładami tych potrzeb są: odżywianie, prokreacja, oddychanie czy azyl.
- Bezpieczeństwa – potrzeby uznane za drugie w kolejności zaraz po fizjologicznych, które powinny być zaspokojone, by realizować te związane z bezpieczeństwem. Potrzeba ta odczuwana jest przez człowieka zazwyczaj w momentach krytycznych, które dotyczą stanu choroby, stanu zatrudnienia – bezrobocie, klęski żywiołowe, wojny. Odpowiednio do wyróżnionych faz krytycznych przykładami potrzeb bezpieczeństwa są: poczucie ochrony przed chorobą czy utratą pracy, odczuwanie bezpiecznych warunków przyrodniczych oraz zabezpieczenie na wypadek wojen.
- Przynależności i miłości – kolejna na liście potrzeba, która pojawia się zaraz po zaspokojeniu poprzednich dwóch grup. Wyłaniają się wtedy potrzeby uczuć, miłości, przynależności do zbiorowości czy przyjaźni. Uczucie wiąże się z silnym odczuciem

obdarzania kogoś miłością czy przyjaźnią oraz akceptacją i przyjmowaniem ich od drugiej osoby. W przypadku nie zaspokojenia tych potrzeb jednostka będzie odczuwać silny brak przyjaciół czy partnera.

- Szacunku – w związku z funkcjonowaniem człowieka w społeczeństwie potrzeba ta jest naturalnym odczuciem jednostki społecznej z socjologicznego punktu widzenia. Jest tak ponieważ przynależenie do danej zbiorowości wymusza na człowieku poczucie szacunku czy uznania ze strony rówieśników. Do głównych potrzeb związanych z szacunkiem należą: prestiż społeczny, wysoki status, dominacja oraz godność.
- Samorealizacji – powstają w związku z zaspokojeniem bardziej fundamentalnych potrzeb oraz dotyczą samospełnienia człowieka, np. zainteresowań czy marzeń. Obejmują takie sfery potrzeb, które jednostka wyznacza sobie sama oraz akceptuje je i silnie się z nimi utożsamia. Przykładem jest wykonywanie ulubionych czynności np. śpiew [9].

Maslow oprócz wyżej wymienionych pięciu grup wymienia również dodatkowo dwie potrzeby: potrzebę wiedzy i rozumienia oraz potrzeby estetyczne. Jednakże uznaje je za niedokładnie zbadane oraz pomimo ich istotności utożsamia je z podstawowymi [10].

3. Zaspokajanie potrzeb – znaczenie, sposoby

Zaspokajanie potrzeb jest niezwykle istotne w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Jest tak ponieważ potrzeby człowieka, które nie zostają zaspokojone wpływają negatywnie na jego codzienne funkcjonowanie. W sytuacji, w której jednostka nie jest w stanie poradzić sobie z odczuciem braku, podświadomie motywuje się do zapełnienia pustki. W związku z zaistniałą sytuacją poczucie próżni np. w sytuacji odczuwania głodu, pierwszą myślą jest zaspokojenie głodu i zjedzenie czegoś. Motywacją tego jest lepsze samopoczucie po posiłku oraz eliminacja głodu. Całkowite usunięcie poczucia braku powoduje korzystną reakcję dla organizmu oraz wzmocnienie zdrowia.

W przypadku zaspokojenia jednej odczuwalnej potrzeby, pojawia się kolejna. Polega to na zależności pomiędzy odczuwaniem braku jednej rzeczy a potrzebą drugiej. O kolejności zaspokajania potrzeb decyduje ich waga, czyli to co jest w danym momencie najważniejsze dla człowieka. Maslow twierdzi, że kiedy jedna z potrzeb nie zostanie zaspokojona, nie pojawi się następna.

Cecha, która bezpośrednio determinuje satysfakcję człowieka to zaspokojenie danej potrzeby wyłącznie poprzez obecność określonych czynników, które niwelują poczucie braku.

Z tego względu w przypadku, kiedy człowiek odczuwa brak miłości, jedynym czynnikiem, który pomoże mu zaspokoić ten brak jest uczucie. Podobnie jest, gdy występuje uczucie głodu, potrzeby współżycia czy pragnienia, wtedy jedynymi elementami, które mogą wpłynąć na to poczucie są jedzenie, seks czy woda. W związku z tymi twierdzeniami należy zastanowić się czy istnieją uniwersalne sposoby zaspokajania potrzeb. W momencie wystąpienia uczucia pustki(braku przyjaciół czy partnera) pierwszą myślą jest poznanie osoby, która potencjalnie może stać się przyjacielem, partnerem czy partnerką. Jednak mówiąc o poczuciu bezpieczeństwa przyjmujemy różne jego wymiary. Jedna osoba czuje się bezpiecznie w objęciach ukochanej osoby, druga zaś kiedy ma dach nad głową. To jak dane poczucie braku zostanie zaspokojone wynika z osobowości jednostki, jej stylu życia, charakteru oraz definicji poszczególnych rodzajów potrzeb [9].

Dokonując analizy literatury dotyczącej zaspokajania potrzeb możemy wnioskować, iż w pewnych sytuacjach istnieją ogólne sposoby zaspokojenia danej potrzeby. Jednak ze względu na odmienne predyspozycje każdego człowieka można stwierdzić, że dana osoba poczucie braku zaspokajała będzie inaczej [11].

4. Młodzież w okresie adolescencji – charakterystyka, potrzeby, sposoby zaspokajania potrzeb

Okres adolescencji wg słownika języka polskiego oznacza wiek dorastania plasujący się od 17 roku życia [12]. Adolescencja inaczej zwana „czasem drugich narodzin” lub „normatywnym kryzysem tożsamości”. Jest to okres, w którym występują sprzeczności, częste prowokacje, manifestacje oraz odrzucanie wszelkich ogólnie przyjętych norm [13].

Charakterystyka okresu młodzieńczego

Wiek młodzieńczy obejmuje granicę od 12 do około 20 roku życia. Adolescencja w życiu człowieka to okres, w którym osoba dorasta i z dziecka przeobraża się w pełni dojrzałą jednostkę. Okres ten dzieli się na dwie fazy: wczesną i późną. W etapie wczesnym przeważający jest rozwój biologiczny, natomiast w drugim etapie pojawia się ustabilizowanie oraz wyciszenie [14]. W ciągu tych kilku lat przeobrażenia młoda osoba zmienia się psychicznie oraz fizycznie, co pozwala jej na rozpoczęcie zupełnie innego życia i realizowanie nowych, bardziej odpowiedzialnych zadań oraz powinności społecznych. Dojrzewanie psychologowie opisują jako jeden z najtrudniejszych momentów w życiu człowieka. Jest tak, ponieważ okres ten obejmuje rozwój oraz wyraźne zmiany zachodzące w psychice młodych ludzi, które mają ogromny wpływ na ich przyszłe życie osobiste oraz

społeczne. Ze względu na wagę okresu adolescencji, zwraca się szczególną uwagę na sfery ich rozwoju. Obejmują one w szczególności:

- rozwój fizyczny, umysłowy i emocjonalny (zmiany w wyglądzie zewnętrznym, rozwój funkcji poznawczych oraz odczuć i uczuć),
- kształtowanie się tożsamości młodzieży (definiowanie własnej osobowości i charakteru),
- zadania rozwojowe (realizowanie nowych umiejętności niezbędnych w przyszłości),
- rozwój społeczny (zróżnicowane postawy oraz wartości młodzieży względem pokoleń starszych i bardziej doświadczonych),
- edukację zdrowotną, czyli kształtowanie zachowań i prawidłowych postaw w związku z negatywnymi zachowaniami młodzieży. Obejmuje ona styl życia czyli: odżywianie się (dieta uboga w błonnik, spożywanie zbyt dużej ilości cukru oraz produktów typu „fast food”, niskie spożycie warzyw i owoców), higienę osobistą (zbyt rzadkie lub częste kąpiele, nadmierna lub zbyt mała dbałość o wygląd), podejmowanie ryzykownych zachowań (alkoholizm, niktynizm, substancje psychoaktywne, wczesne rozpoczęcie inicjacji seksualnej), aktywność fizyczną (brak aktywności, bierne spędzanie czasu wolnego, negatywne skutki zdrowotne w wyniku braku aktywności) oraz stres i emocje (zbyt duże natężenie stresu, nieumiejętność radzenia sobie ze stresem przez młodzież) [15].

Wiek adolescencji ze względu na istotne zmiany jakie zachodzą w sferze psychicznej i fizycznej młodych ludzi wiąże się z obecnością hierarchii potrzeb.

Potrzeby młodzieży w wieku adolescencji

Okres dojrzewania młodzieży dwudziestego pierwszego wieku jest szczególnie istotny w dalszym ich rozwoju. Wynika to z faktu szybkiego postępu technologicznego i cywilizacyjnego oraz procesu westernizacji, które mogą negatywnie oddziaływać na kształtowanie się osobowości tak młodych ludzi [16].

W dorosłym życiu potrzeba bezpieczeństwa przejawia się bardziej dominująco oraz obecna jest w sytuacjach krytycznych takich jak katastrofy czy utrata zdrowia. W przypadku młodzieży potrzeby te są wrodzone oraz ujawniają się w początkowej fazie życia – od urodzenia do momentu uzyskania samodzielności oraz niezależności [17].

Kolejną ważną potrzebą tego okresu jest uznanie. Jest ono niezwykle istotnym elementem życia człowieka; jednak w momencie kiedy wkracza on w dorosłość i życie społeczne, uznanie przybiera jeszcze ważniejszą formę. Szacunek czy społeczne poparcie dla

młodej osoby oznacza ważność oraz część uczestniczenia w życiu społecznym, czyli przynależność [18]. Jest to niezbędny element funkcjonowania jednostki, ponieważ poprzez relacje społeczne rozwija się nie tylko intelekt, ale również kształtuje się tożsamość a młodzi ludzie przybierają role społecznie użyteczne [19].

Poczucie przynależności jest bardzo ważne w prawidłowym rozwoju człowieka. Jest to sytuacja, w której człowiek nie jest odrzucany przez społeczeństwo. Przynależność odgrywa ogromną rolę w okresie adolescencji, prawidłowe relacje z rówieśnikami budują samoocenę młodej osoby oraz wspierają regulację zachowań. Młodzież będąca w kręgu zainteresowania czuje się doceniana. Jednak ostatnimi czasy obserwujemy izolowanie się młodzieży i towarzyszącą im samotności. Jest to wynik niezaspokojenia potrzeby przynależności, czyli odrzucenia [20].

W życiu osób młodych ważne są również potrzeby poznawcze, potrzeba aktywności oraz potrzeby seksualne. Młody człowiek, który z dnia na dzień rozwija się potrzebuje doświadczać życia, być aktywnym nie tylko fizycznie, ale również psychicznie; poznawać swoje sfery seksualne. Dzięki tym potrzebom osoby te mają możliwość poznawania świata, eksperymentowania i nauki na własnych błędach, co finalnie prowadzi do dojrzałości [21].

W związku z obecnym, szybkim tempem życia, potrzeby obecnej młodzieży nieco różnią się od potrzeb wieku adolescencji pokolenia poprzedniego. Obecna młodzież zdecydowanie częściej zwraca uwagę na poczucie bycia szanowanym, posiadanie większej ilości finansów oraz dobieranie odpowiedniego towarzystwa. Dawniej młode osoby zapytane o ich potrzeby odpowiadały: udane życie rodzinne, odpowiednia praca oraz przyjaźń. Pęd świata i życia uświadamia człowiekowi jak wiele zmienia się z biegiem lat. Również mentalność młodzieży ulega zmianom. W dzisiejszych czasach osoby młode, które wkraczają w życie, potrzebują kontaktu ze światem, rzeczy materialnych, wielu przyjaciół oraz pieniędzy, co generuje popyt na gadżety, markową odzież oraz życie Online [22].

Podsumowanie

Potrzeby człowieka są różnorodne, również sposoby zaspokajania tych potrzeb mogą znacząco różnić się w przypadku odczuwania braku przez te same osoby. Cechą charakteryzującą potrzeby jest fakt, iż posiadają one indywidualną strukturę. Budowanie hierarchii potrzeb u każdego człowieka przybiera inną formę. To czego ludziom brak zależy od ich poziomu inteligencji, wykształcenia, doświadczeń życiowych, środowiska, które ich otacza, sytuacji rodzinnej czy materialnej. Dlatego to w jaki sposób dana osoba zaspokaja swoje odczucia braku, zależy od niej i jej predyspozycji [23].

Ponieważ człowiek jest indywidualnością, a każda młoda osoba rozwija się w innym tempie, można wysunąć wnioski, że istnieją uniwersalne sposoby zaspokajania potrzeb oraz takie, które zależą wyłącznie od jednostki. Jednak nie każda młoda osoba odczuwa to samo i posiada te same potrzeby, dlatego najlepszym rozwiązaniem by poznać potrzeby młodzieży jest prowadzenie dalszych analiz poświęconych omawianej tematyce.

Piśmiennictwo:

1. Piotrowski K., Wojciechowska J., Ziółkowska B. Rozwój nastolatka. Późna faza dorastania. W: Brzezińskiej A, (red.). Niezbędnik dobrego nauczyciela. Instytut Badań Edukacyjnych. Warszawa; 2014: 5.
2. World Health Organization. New attention to adolescent. [healthhttp://apps.who.int/adolescent/second-decade/section1](http://apps.who.int/adolescent/second-decade/section1) (dostęp: 2017.06.06).
3. Miler-Zawodniak A. Teorie potrzeb jako współczesne teorie motywacji. *Obronność – Zeszyty Naukowe Wydziału Zarządzania i Dowodzenia Akademii Obrony Narodowej* 2012; 4: 101-116.
4. Dubisz S. Uniwersalny słownik języka polskiego. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa; 2003: 447.
5. Gerstmann S. Rozwój uczuć. Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne. Warszawa; 1976: 21.
6. Zbróg Z. Identyfikowanie i zaspokajanie potrzeb społecznych w niepublicznych szkołach podstawowych. *Oficyna Wydawnicza Impuls. Kraków; 2011: 13-21.*
7. Ciałkowska-Kuźmińska M., Kiejna A. Potrzeby osób z zaburzeniami psychicznymi- perspektywa psychologiczna wobec psychiatrycznej. *Postępy Psychiatrii i Neurologii* 2012; 21(4): 277-282.
8. Zalega T. Hierarchia potrzeb konsumpcyjnych na przykładzie mazowieckich gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem. *Studia i Materiały* 2008; 1: 23-37.
9. Maslow A. *Motywacja i osobowość*, przeł. Józef Radzicki. Wydawnictwo Naukowe PWN. Warszawa; 2009: 63-97.
10. Wiśniewski A., Śleszyński D. Koncepcja hierarchicznej struktury potrzeb w teorii Abrahama H. Masłowa. *Studia Philosophiae Christianae* 1976; 12: 191-199.
11. Łosiak W. *Psychologia stresu*. Oficyna Wydawnicza Łoś graf. Warszawa; 2012: 138.
12. Doroszewski W. *Słownik języka polskiego PWN*. <http://www.sjp.pwn.pl> (dostęp: 2017.05.20).

13. Domagalska-Kurdziel E. Zaburzenie psychiczne i zachowania swoiste dla okresu adolescencji. Młodzieżowe Uniwersytety Matematyczne – Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.<http://docplayer.pl/17937038-Zaburzenia-psychiczne-i-zachowania-swoiste-dla-okresu-adolescencji.html> (dostęp: 2017.05.20).
14. Psychologia rozwojowa i wychowawcza. <https://efs.men.gov.pl> (dostęp: 2017.06.06).
15. Ponczek D., Olszowy I. Styl życia młodzieży i jego wpływ na zdrowie. *Probl Hig Epidemiol* 2012; 93(2): 260-268.
16. Słownik języka polskiego PWN. Westernizacja oznacza przejmowanie wzorców kulturowych, ekonomicznych i politycznych z Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych. <https://sjp.pwn.pl/slowniki/westernizacja.html> (dostęp: 2017.09.06).
17. Kozłowska A. Potrzeby jako system klasyfikacji modeli perswazyjnych – raport badawczy. Warszawa 2014: 22-23. http://wsp.pl/file/1149_422224955.pdf(dostęp: 2017.09.06).
18. Michalak J. Koncepcja uznania i jej pedagogiczne znaczenie. *Annales: etyka w życiu gospodarczym* 2007; 10(2): 159-168.
19. Piwowarski J., Stanek L. Rozwój osobowości jako istota bezpieczeństwa w wymiarze indywidualnym i społecznym. *Kultura Bezpieczeństwa Nauka – Praktyka – Refleksje* 2015; 17: 159-170.
20. Wilczyńska A. Poczucie przynależności. <http://hip.org.pl/wywiady-i-reportaze/poczucie-przynalenzosci/> (dostęp: 2017.06.06).
21. Szafrąńska-Szlendak M. Potrzeby psychiczne dzieci i młodzieży. <http://www.domdziecka.powiatleczynski.pl/aktualnosc,show,262,potrzeby-psychiczne-dzieci-i-mlodziezy.html> (dostęp: 2017.06.06).
22. Boni M., Szafraniec K. *Młodzi 2011*. Kancelaria Prezesa Rady Ministrów. Warszawa; 2011: 37-56.
23. Bieńkowska J. Poszukiwanie metod skutecznego motywowania pracowników. *Acta Universitatis Lodzianensis – Folia Oeconomica* 2010; 234: 397-407.